

"Znate li kako provoditi vrijeme sa starijima?"

Na općoj audijenciji 2. ožujka
papa Franjo nastavio je s
katehezom o starijima govoreći
o potrebi dijaloga među
generacijama.

6.03.2022.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

U biblijskom izvješću o rodoslovljima
praotaca odmah upada u uči njihova
dugovječnost: govori se o stoljećima!
Nameće se pitanje kad u tom slučaju

započinje starost? I što znači činjenica da su ti drevni oci živjeli tako dugo nakon što su izrodili djecu? Očevi i djeca žive zajedno stoljećima! Taj stoljetni protok vremena, opisan ritualnim stilom, daje odnosu između dugovječnosti i rodoslovlja snažno, vrlo snažno značenje.

Kao da prenošenje ljudskoga života, tako novo u stvorenome svijetu, traži sporu i dugotrajnu *inicijaciju*. Sve je novo na početku povijesti jednoga stvorenja koje je duh i život, svijest i sloboda, senzibilnost i odgovornost. Novi život – ljudski život – uronjen u napetost između njegove iskonske „slike i sličnosti“ Bogu i krhkosti njegova smrtnog stanja, predstavlja novost koju tek treba u potpunosti otkriti. I zahtijeva dugo vrijeme inicijacije, u kojem je nužno potrebna uzajamna potpora među naraštajima, kako bi se odgonetavalo iskustva i suočavalo sa zagonetkama

života. U tom dugom razdoblju njeguje se, polako, također duhovna kvaliteta čovjeka.

U stanovitom smislu, svaka prolazna epoha, kroz povijest, uvijek nam iznova daje ovaj osjećaj: kao da moramo ispočetka i mirno postaviti naša pitanja o smislu života, kad scenarij ljudskog iskustva biva zasut novim iskustvima i dosad nepostavljenim pitanjima. Naravno, akumulacija kulturnog sjećanja povećava ovladavanje koje je prije potrebno za suočavanje s onim novim koje se pomalja na obzoru. Vremena prenošenja se skraćuju, ali vremena asimilacije uvijek traže strpljenje. Silna ubrzanost, koja sada opsjeda sva razdoblja našega života, čini svako iskustvo površnijim i manje „hranjivim“. Mladi su nesvjesne žrtve tog raskola između vremena koje pokazuju kazaljke na satu, koje se želi ubrzati, i vremena života, koje zahtijeva ispravno

„vrenje“. Dug život omogućuje doživjeti ta duga vremena i štetu od žurbe.

Starost, zasigurno, nameće sporije ritmove, ali to nisu vremena puke inertnosti. Mjera tih ritmova otvara, naime, svima prostore smisla života koji su nepoznati onima koji su opsjednuti brzinom. Gubitak dodira sa sporim ritmovima starosti zatvara te prostore za sve. U toj perspektivi odlučio sam uspostaviti proslavu dana baka i djedova, posljednje nedjelje srpnja. Savez između dviju generacijskih krajnosti života – djece i starijih osoba – pomaže također drugim dvama – mladima i odraslima – da se uzajamno povežu kako bi život sviju učinili bogatijim u čovječnosti. Potreban je međugeneracijski dijalog: ako ne postoji dijalog između mladih i starijih, među odraslima, ako nema dijaloga, svaki naraštaj ostaje izoliran i ne može prenositi poruku.

Mladi čovjek koji nije povezan sa svojim korijenima, a to su djedovi i bake, ne prima snagu – kao što stablo duguje snagu korijenima – i raste loše, raste boležljiv, raste bez uporištâ. Zato treba tražiti, kao ljudsku potrebu, dijalog među naraštajima. A taj je dijalog važan upravo između baka i djedova i unuka, koji su dvije krajnosti.

Zamislimo grad u kojem je suživot među različitim životnim dobima sastavni dio globalnog projekta njegova habitata. Pomislimo na oblikovanje odnosa ljubavi između starosti i mladosti koji se pretaču na cjelokupan stil odnosâ. Nadgradnja generacijâ postala bi izvor snaga za stvarno vidljivo i podnošljivo čovještvo. Suvremeni grad je tendenciozno neprijateljski raspoložen prema starijim osobama (i nimalo slučajno ujedno prema djeci). Ovo društvo koje ima taj duh odbacivanja i odbacuje toliku

neželjenu djecu, odbacuje starije: odbacuje ih, nema koristi od njih i smješta ih u domove za starije, u bolnicu... Prekomjerno ubrzanje stavlja nas u jednu centrifugu koja nas razbacuje kao konfete. Gubi se potpuno sveobuhvatni pogled. Svatko se drži svog komadića, koji lebdi nad tokovima grada-tržnice, za koji su spori ritmovi gubici, a brzina novac.

Silna ubrzanost melje život u prah, ne čini ga intenzivnijim. A mudrost zahtijeva "gubljenje vremena". To je ono kad dođeš kući i vidiš sina, kćer i „gubiš vrijeme“, ali taj razgovor je temeljan za društvo. Ili kad dođeš kući i tamo su djed ili baka koje možda pamet ne služi baš najbolje ili su, ne znam, izgubili dijelom sposobnost govora, i ti budeš s njim ili s njom, „gubiš vrijeme“, ali to „gubljenje vremena“ jača ljudsku obitelj. Prije nego je potrebno provoditi vrijeme – vrijeme koje nije isplativo –

s djecom i starijim osobama, jer nam oni daju drugu sposobnost gledanja života.

Pandemija, u kojoj smo prisiljeni živjeti protiv svoje volje, nametnula je – vrlo bolno, nažalost – zastoj tupom kultu brzine. I u tom su razdoblju djedovi i bake djelovali kao brana protiv emocionalne „dehidracije“ najmanjih. Vidljivi savez generacijâ, koji usklađuje njihova vremena i ritmove, vraća nam nadu da ne živimo uzaludno. I vraća svakome ljubav prema našem ranjivom životu, stajući na put opsjednutosti brzinom, koja nas jednostavno proždire. Ključni izraz ovdje je „gubiti vrijeme“. I pitam svakog od vas: znaš li gubiti vrijeme ili si uvijek u nekoj ludoj jurnjavi? „Ne, žurim, ne mogu...“? Znaš li gubiti vrijeme s djedovima i bakama, sa starijim osobama? Znaš li gubiti vrijeme igrajući se sa svojim sinovima, s djecom? To je kamen

kušnje. Razmislite malo. To svakome vraća ljubav prema našem ranjivom životu, stajući – kao što sam rekao – na put opsjednutosti brzinom, koja nas jednostavno proždire. Ritmovi starosti su nezaobilazno dobro koje služi tome da se dokuči smisao života označenog vremenom. Starije osobe imaju svoje ritmove, ali to su ritmovi koji nam pomažu. Zahvaljujući tom posredovanju, cilj života, a to je susret s Bogom postaje uvjerljiviji: plan koji je skriven u stvaranju čovjeka „na njegovu sliku i priliku“ i zapečaćen u utjelovljenju Sina Božjega.

Danas svjedočimo većoj dugovječnosti ljudi. To nam pruža priliku za povećanje saveza među svim životnim dobima. Velika dugovječnost, ali moramo stvoriti veći savez. Ona nam ujedno pomaže povećati savez sa smislom života u cjelini. Smisao života nije samo u odrasloj dobi, od 25 do 60 godina.

Smisao života je sve, od rođenja do smrti i ti trebaš znati razgovarati sa svima i razvijati duboke odnose sa svima, tako će tvoja zrelost biti bogatija, snažnija. To nam ujedno pruža taj smisao života, koji je cjelovit. Neka nam Duh Sveti udijeli umnost i snagu za tu obnovu: potrebna je obnova. Arogantnost vremena na satu mora se pretvoriti u ljepotu ritmova života. To je obnova koju moramo učiniti u svojim srcima, u obitelji i društvu. Ponavljam: obnoviti, ali što? Da se arogantnost vremena na satu pretvori u ljepotu ritmova života. Pretvoriti arogantnost vremena, koje nas uvijek požuruje, na ritmove vlastite životu. Savez generacijâ je prijeko potreban. U društvu u kojem stariji ne razgovaraju s mladima, mladi sa starijima, a odrasli ne razgovaraju ni sa starijim ni s mladima, je besplodno društvo, bez budućnosti, društvo koje ne diže pogled prema horizontu, nego gleda samo sebe. I

postaje samo. Neka nam Bog
pomogne pronaći prikladnu glazbu
za harmonizaciju različitih dobi:
mališani, starije osobe, odrasli, svi
zajedno: lijepa je to simfonija
dijaloga. Hvala!

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/znate-li-
kako-provoditi-vrijeme-sa-starijima/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/znate-li-kako-provoditi-vrijeme-sa-starijima/)
(7.08.2025.)